

รายงานพิเศษ
พาตาวัน

กฎหมาย 'ภาษีสุรา'

ความเป็นธรรมนั้นอยู่ที่ไหน?

ขณะที่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมน้ำเมา ทั้งภาครัฐที่เป็น พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ซึ่งแนวโน้มว่าจะเคลื่อนตัวออกจากชั้นกฤษฎีกา และเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในเดือนตุลาคมเร็ววันนี้...นั้น

หันมาข้างภาคเอกชนผู้ประกอบการเอง ก็ล้วนตัวโก่งแทบหัก ว่ากฎหมายควบคุมบังคับใช้ดังกล่าวจะมีหน้าตาเป็นอย่างไร ถูกใจไปมากน้อยขนาดไหน

ล่าสุด 28 กันยายน ที่ผ่านมา ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะเศรษฐศาสตร์ โดยคณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้จัดให้มีการสัมมนาระดมความคิดเห็น ในหัวข้อ 'ภาษีสุราเหมาะสมแล้วหรือยัง'

ทั้งนี้ มีวิทยากรและผู้ที่มีความรู้มาให้ข้อคิดเห็นมากมาย ประกอบด้วย รศ.ดร.สังคีต พิริยะรังสรรค์ ประธานคณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมชาย แสวงการ รองประธานคณะกรรมการการคุ้มครองผู้บริโภค สภานิติบัญญัติแห่งชาติ รศ.ดร.ราชนนทร์ ชินทวยรังสรรค์ คณบดีคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ นายแพทย์บัณฑิต ศรีไพศาล ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) รศ.ดร.ตีรณ พงศ์มพัฒน์ ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดรวบยอดที่สำคัญของงานสัมมนาครั้งนี้ ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่ากฎหมายภาษีสุราที่ใช้อยู่ ณ ปัจจุบันยังมีจุดอ่อน ข้อดีอยู่มากมาย โดยเฉพาะในประเด็นที่ว่าด้วย 'ความเป็นธรรม' ระหว่างผู้ประกอบการรายใหญ่ด้วยตัวเอง และระหว่างผู้ประกอบการรายใหญ่กับรายย่อย และกับผู้บริโภค ดังนั้น จึงเห็นพ้องไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรมีการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีสุราให้มีความเหมาะสมเป็นธรรมมากขึ้น ดังที่ รศ.ดร.สังคีต พิริยะรังสรรค์ ได้กล่าวไว้ในช่วงของการเปิดสัมมนาว่า

"หลักการสำคัญในการพิจารณากฎหมายฉบับนี้ ควรมีการกำหนดอัตราภาษีที่ผู้ประกอบการก็นี้อาจสามารถแข่งขันกันได้อย่างเป็นธรรม อีกด้านหนึ่งก็ควรจะมีหลักการว่าอัตราภาษีที่กำหนดขึ้น จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการรายย่อยและผู้บริโภคด้วย"

อย่างไรก็ดี ขณะที่ทุกคนแสดงความคิดเห็นตรงกันตามที่ว่ามา แต่เมื่อไฟท์สไปที่ น.พ.มณฑิต ศรีไพศาล กับหลักการจัดเก็บภาษีที่ประเทศไทยควรใช้คือ วิธี 'สองเลือก' หนึ่ง ก็นับได้ว่าน่าสนใจ

กล่าวคือ วิธีการสองเลือกหนึ่งของคุณหมอบัณฑิต มาจากวิธีการจัดเก็บภาษีที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบัน แต่จะมีจุดเด่นตรงที่เป็นการเลือกอย่างไรอย่างหนึ่งเมื่อเห็นว่าอย่างไรสามารถจัดเก็บรายได้เข้ารัฐได้มากกว่ากัน ที่สำคัญ ยังได้ผลดีกว่าเลือกจัดเก็บภาษีแบบใดแบบเดียวเท่านั้น

โดยอธิบายอย่างพอเข้าใจได้ว่า สองเลือกหนึ่งมาจากภาษีสรรพสามิตที่มีการจัดเก็บเป็น 2 ประเภทคือ 1.การจัดเก็บภาษีตามสภาพ คือจัดเก็บภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ในเครื่องดื่มนั้นๆ หรือทำลายสุขภาพมาก ก็เสียภาษีมาก กับ 2.การจัดเก็บภาษีตามมูลค่า หรือราคาของเครื่องดื่มประเภทนั้นๆ หรือถ้าหกรูปร่างแพงมาก ก็เสียภาษีมาก

ยกตัวอย่างการคำนวณภาษี 7 ประเภท คือ เบียร์สิงห์ เบียร์ช้าง สุราขาวแม่โขง โกลเดินไนท์ ริเจนซี และแบล็กเลเบิล พบว่า เบียร์สิงห์และช้างนั้น เป็นตัวแทนของกลุ่มที่แอลกอฮอล์เข้มข้นต่ำ เสียภาษีตามมูลค่า ขณะที่สุราขาว แม่โขง โกลเดินไนท์ เป็นกลุ่มที่มีแอลกอฮอล์เข้มข้นสูง จึงเสียภาษีตามปริมาณเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ยังมีที่แบ่งเป็นค่ายใน

ประเทศและต่างประเทศ คือ ริเจนซี และแบล็กเลเบิล ซึ่งก็เป็นกลุ่มสุรากลั่นเช่นเดียวกัน แต่เป็นกลุ่มราคาแพง จึงเสียภาษีตามมูลค่า

ถ้าคิดภาษีตามมูลค่าที่เก็บอยู่ในปัจจุบัน เบียร์สิงห์จะเสียภาษี 20 บาท เบียร์ช้าง 15 บาท สุราขาว 27 บาท แม่โขง 58 บาท โกลเดินไนท์ 30 บาท ริเจนซี 114 บาท แบล็กเลเบิล 308 บาท ถ้าคิดภาษีตามปริมาณแอลกอฮอล์ เบียร์สิงห์จะเสีย 3.78 บาท เบียร์ช้างจะเสีย 4 บาท สุราขาว 27.50 บาท แม่โขง

105 บาท โกลเดินไนท์ 98 บาท ริเจนซี 106 บาท แบล็กเลเบิล 129 บาท

"นี่จึงเป็นจุดสำคัญของสองเลือกหนึ่งที่เป็นหัวใจที่จะทำให้เราเข้าไประบบนี้ คือแบบสองเลือกหนึ่ง จะเลือกที่สูงกว่าโดยเทียบระหว่างตามมูลค่ากับตามปริมาณ จะเห็นว่าระบบนี้สิงห์กับช้างจะถูกเก็บตามมูลค่า สุราขาว แม่โขง โกลเดินไนท์จะถูกเรียกเก็บตามปริมาณ ริเจนซีและแบล็กเลเบิลจะถูกเรียกเก็บตามมูลค่า ซึ่งระบบนี้ จะเห็นว่ามีส่วนต่างที่เพิ่มขึ้น คือมีแต่จะเก็บภาษีมากกว่าตามปริมาณ เพราะฉะนั้นข้อดีที่เกิดจากการมองว่าระบบภาษีตาม

ปริมาณน้ำมันคุ้มครองสุขภาพ ระบบสอง
เลือกหนึ่งได้แน่นอน และได้มากกว่าด้วย
เพราะว่าจะมีส่วนต่างที่เพิ่มขึ้นจากที่มูลค่า
แข็งขึ้น เพราะพอมูลค่าแข็งขึ้นปั๊บ ก็จะซื้อ
สุราได้มันน้อยลง"

นอกจากนี้ยังสามารถทดแทนภาษี
ศุลกากรที่จะขาดหายไปจากนโยบายการค้า
เสรีอีกด้วย

"อันนี้สำคัญมาก เพราะว่าขณะนี้การ
ค้าเสรีทั่วโลกกำลังทำให้ภาษีศุลกากรเรื่อง
สุรากำลังลดลงเรื่อยๆ ระบบนี้จะทำให้
การไหลเวียนสุราที่จะไปกระหน่ำขายใน
ประเทศที่ตลาดยังไม่เต็มก็จะลดลง การที่
ธุรกิจสุรจากยุโรป จากอเมริกา วิ่งเข้าสู่
เอเชีย เพราะว่าตลาดเรายังมีบริโภคน้อย ก็
จึงมากันเยอะ"

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญ ที่ผู้อำนวยการ
การศุลกากรวิจัยปัญหาสุรา ได้กล่าวคือ
ระบบภาษีที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบัน ยังมีจุด
อ่อนมากมาย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ
การกำหนดอัตราภาษีไม่เป็นธรรม การที่
ภาษีไม่ปรับยับตามภาวะเงินเฟ้อ และ
กำหนดอัตราภาษีตามราคาขาย ณ โรงงาน
ทำให้เกิดการแจ้งราคาต่ำ

ดังนั้น ทางออกคือ การขึ้นภาษีให้
เต็มหน้ากระดาน และเสนอแนะว่าคณะ
รัฐมนตรีควรมีมติให้กรมสรรพสามิตทยอย
กำหนดขึ้นอัตราภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ทุกประเภท ให้เต็มเพดาน ซึ่งไม่ต้องแก้
กฎหมายแต่อย่างใด และให้คงระบบสอง
เลือกหนึ่งไว้ เพื่อไม่ให้สูญเสียระบบที่ดี
และให้ภาษีตามปริมาณเป็น 10,000 บาท
ต่อลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ และอัตราตาม
มูลค่าเป็น 90 เปอร์เซ็นต์

"ปัจจุบันนี้ที่อยู่ในกฤษฎีกาจะ 1,000
บาทต่อลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งเป็น
เพดานที่ต่ำมาก เดียวไปสักพักหนึ่งก็จะ
เต็มเพดานอีก ซึ่งเป็นการไม่ยุติธรรม
เป็นการเอื้อต่อสุราราคาถูกที่จะเสียภาษี
ตามปริมาณ จะเข้าวงจรเดิมที่บอกว่ามัน
เต็มเพดานไปแล้ว ทำอะไรไม่ได้"

นอกจากนี้ การเก็บภาษีนับให้เก็บ
ปรับตามภาวะเงินเฟ้อทุกปี ทำให้ภาษีเป็น
จริงตามค่าครองชีพ เพราะเมื่อเวลาผ่านไป
ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สุราก็จะกลายเป็น
สินค้าราคาถูกลง ที่สามารถนำมาบริโภค
ได้ง่าย

"ที่สำคัญ ให้คำนวณภาษีตามมูลค่า
จากราคาขาย ณ ท้องตลาด ก็จะหลีกเลี่ยง
การแจ้ง ณ โรงงานที่ต่ำ เพราะว่าจะเป็น
ตัวที่ขายจริงอยู่แล้ว แล้วก็สามารถที่จะ
แยกการเก็บภาษีสุราชาวโรงงาน ออกจาก
สุรากลั่นชุมชน เพื่อไม่ให้การขึ้นภาษีสุรา
ชาวโรงงาน แล้วก็ไปขึ้นข้ออ้างว่ากระทบ
สุรากลั่นชุมชน"

นั่นจึงหมายถึงคำถามสำคัญที่ว่า ควร
ที่จะมีการออกกฎหมายแยกต่างหาก
สำหรับผู้ประกอบการรายย่อยหรือไม่ เพราะ
ในความเป็นจริงยังมีผู้ประกอบการราย
ย่อยอีกเป็นจำนวนมากนับหมื่นราย ที่แน่นอน
ว่าคงจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการ
ออกกฎหมายฉบับนี้

ซึ่งที่สุด หากมีการออกกฎหมายอีก
ฉบับหนึ่งสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย
และน่าที่จะสร้างความเป็นธรรมได้ในภาพ
รวมแล้ว สุราก็อาจจะถูกเลิกมองว่าเป็น
ผู้ร้ายตัวจกอาจเสียที่ ■